

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามเพศ และสถานภาพ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดศึกษาประชากร คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 845 คน จาก 130 โรงเรียน จำแนกเป็น

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 130 คน
- 1.2 ครู จำนวน 715 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจกตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 คน จำแนกเป็น
- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน
  - 2.2 ครู จำนวน 224 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นหลังจาก ที่ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check list) ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก คำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ การปฏิบัติมากที่สุด การปฏิบัติมาก การปฏิบัติปานกลาง การปฏิบัติน้อย และการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 โดยตรวจให้คะแนนข้อคำถามของแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ใช้ t-test (Independent Samples) โดยกำหนดนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01
4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาความถี่

สรุปผล

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.1 เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

เพศชาย มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

เพศหญิง มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.2 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลางอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ

ครู มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการบริหาร ด้านอาคารสถานที่ และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามเพศ และ

สถานภาพ ได้ดังนี้

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของเพศชาย และเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. สรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากการกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้ ด้านการบริหาร ควรกำหนดนโยบายการบริหารงานอย่างชัดเจน มอบหมายงานในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้กับครูให้ชัดเจนด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ควรมีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับระยะเวลาเรียน โดยอาจนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้ในหลักสูตรที่เปิดสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูควรนำสื่อการสอนที่ทันสมัยมาใช้ในการสอนให้มากยิ่งขึ้น ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรจัดให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ศึกษาต่อ การเข้ารับการศึกษาอบรม ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ครู ได้จัดทำสื่อการสอนที่หลากหลายยิ่งขึ้น ด้านอาคารสถานที่ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ต่างๆ รอบอาคารเรียนให้มีความร่มรื่น เป็นธรรมชาติมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู่มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ ภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น การเรียนการสอน สภาพแวดล้อม สถานที่ อาคารต่างๆ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ ภูตองใจ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน โรงเรียนชุมชนกุดโดนวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทักษะคติ ค่านิยม สติปัญญาของนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างดี

เป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติสุข ศิลปภักษา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านชีโหล่น อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปรากฏว่าช่วยให้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และงานวิจัย สมทรง สรรพสาร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเคือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข

2. ด้านการบริหาร โดยภาพรวม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับปฏิบัติมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้มีนโยบายการบริหารโรงเรียนแก่บุคลากรอย่างชัดเจน มีความสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ทุกคนเกิดความตระหนักในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และมีผู้บริหารคอยกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ จากการบริหารงานภายใน โรงเรียนที่ลี้จึงส่งผลให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารเกิดความพึงพอใจ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ จันทสิทธิ์ (2542 : 76-89) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้รับรางวัลพระราชทาน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านนุกมัน โนนอุดมสามัคคี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) งานวิชาการ 2) งานบุคลากร 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานธุรการ 5) งานอาคารสถานที่ 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้โรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนที่สมควรได้รับรางวัลอย่างยิ่ง เพราะมีการบริหารงานที่ดีเยี่ยมในทุก ๆ ด้าน และ สอดคล้องกับปรากฏกรม พงศาปาน (2546 : 62 – 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคจากนโยบายการรวมโรงเรียนขนาดเล็ก โดยศึกษา สถานการณ์ยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นโยบายการบริหารงานมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการบริหารที่เอื้อต่อการเรียนการสอน คณะผู้บริหารมีความเอาใจใส่ในการบริการงานเป็นอย่างดี และโรงเรียนมีความพร้อมด้านบุคลากร ซึ่งมีความพึงพอใจในการทำงานทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ในส่วนของ บดินทร์ บุญลือ (2547 : 71 -72) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียน ในอำเภอหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 5 พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 5 มาตรฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับคุณภาพดี ได้แก่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่าง

เป็นระบบ ครอบวงจรให้บรรลุเป้าหมายในการศึกษา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 อย่างเป็นระบบ ครอบวงจร ในส่วนของผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการจัดการบริหาร มี
 ความเป็นประชาธิปไตย มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีมนุษยสัมพันธ์
 และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการบริหารงานที่เอื้อต่อสภาพการเรียน
 การสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก

3. ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
 การเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับ
 เหมาะสมมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติทุกข้อ อาจเนื่องมาจาก
 ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งการลงมือฝึกปฏิบัติจริง การนำเทคโนโลยีทางการสอน
 มาใช้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จัดให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมที่
 การสอนมีความยืดหยุ่น และหลักสูตรวิชามีความสอดคล้องกับทางโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้
 ความเข้าใจเป็นอย่างดี ทำให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ
 กริฟฟิน (Griffin : 2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัด โครงสร้างโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดโครงสร้าง
 การบริหารซ่อนอยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ว่าโรงเรียนขนาดเล็กนี้จะดำเนินการได้ดีถ้าได้
 ดำเนินการตามขั้นตอน 8 ขั้น คือ 1) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ให้โรงเรียนได้
 มีโอกาสในการสรรหาครูด้วยตนเอง 3) เน้นหลักสูตรเกี่ยวกับการเตรียมตัวครู และเตรียมการเรียนการ
 สอน 4) เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาที่หลากหลาย 5) จัดตารางการเรียนแบบ
 ยืดหยุ่นตามกิจกรรมการสอน 6) ครูจัดการเรียนการสอนโดยการคำนึงถึงเป้าหมายของโรงเรียน 7) ครู
 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน 8) การวัดและประเมินผลดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ
 เน้นที่ผลลัพธ์ที่เกิดกับตัวนักเรียน

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัด
 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
 ปฏิบัติมากทุกข้อ อาจเนื่องมาจากครูได้จัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทุกด้าน มีการใช้สื่อการเรียน
 การสอนที่สนับสนุนการเรียนอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์
 มาตรฐาน ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 ไบเรนบอม (Birenbaum : 2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์โรงเรียนขนาดเล็ก รัฐแคลิฟอร์เนีย
 ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ
 สามารถเรียนร่วมกับเด็กกลุ่มปกติในโรงเรียนได้ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้นหมายความว่า
 รวมถึงยุทธศาสตร์การสอนและความร่วมมือกันจัดการเรียนการสอนระหว่างครูปกติและครูที่สอนเด็ก

กลุ่มที่มีความต้องการพิเศษด้วย ซึ่งวิธีการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนก็เป็นส่วนหนึ่งที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนด้วย

5. ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ อาจเนื่องมาจาก บุคลากรอื่นได้แก่ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดแผนสภาพแวดล้อมร่วมกัน การทำงานเป็นหมู่คณะ การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การเตรียมการสอนที่ดี การปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ในด้านการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่น่าพึงพอใจ และทำให้สภาพแวดล้อมด้านบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร อุทัยพร (2548 : 86) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประสพการณ์ในการทำงาน ความต้องการด้านส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย จะเป็นสิ่งพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการเรียนการสอนมีการกำหนดสภาพแวดล้อมร่วมกัน การทำงานที่พร้อมจะเป็นหมู่คณะ มีความต้องการรู้ในการวิจัย ต้องการงบประมาณเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงโรงเรียนให้มีศักยภาพที่ดีมากขึ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดการจัดการเรียนการสอน ที่เข้าใจในตัวผู้เรียนและจะเอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

6. ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง อาจเนื่องมาจาก สื่อการเรียนการสอนที่มีไม่ทันสมัย สื่อการเรียนการสอนไม่สร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนมากนัก ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนน้อย การซ่อมบำรุงรักษาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ก่อนข้างน้อย อีกทั้งการสนับสนุนการค้นคว้า จัดทำ เผยแพร่ สื่อ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ยังมีไม่มาก ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนก็มีส่วนสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิธาน พื้นทอง (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า การนำเอาสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ที่แตกต่างจากการเรียนธรรมดาที่ไม่ได้นำสื่อมาใช้ ซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อศักยภาพของโรงเรียนอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับรัช เล็กวานิชย์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของวิทยาลัยสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน

7. ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับ

ปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีอาคารเรียน จำนวนห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน มีครุภัณฑ์ เครื่องใช้ สำนักงานที่เอื้อต่อการทำงานอย่างเพียงพอ การจัดภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ห้องสมุด โรงอาหาร บริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขอนามัย มีสนามกีฬา ให้บริการนักเรียน ที่เพียงพอและปลอดภัย การจัดสวนหย่อม มีไม้ดอกไม้ประดับ เป็นสัดส่วนและสวยงาม ทำให้นักเรียน มีความสุขในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ส่งผลต่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายัน ยิงสง่า (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบ้านจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านบริเวณโรงเรียน ด้านอาคารเรียน ด้านห้องเรียน ด้านห้องน้ำห้องส้วม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่าด้านบริเวณโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับการพัฒนาที่น่าพึงพอใจมากที่สุด ด้านอาคารเรียนโดยรวมอยู่ในระดับการพัฒนาที่น่าพึงพอใจมากที่สุด ด้านห้องเรียนโดยรวมอยู่ในระดับการพัฒนาที่น่าพึงพอใจมากที่สุด ด้านห้องน้ำห้องส้วมโดยรวมอยู่ในระดับการพัฒนาที่น่าพึงพอใจมากที่สุด

8. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่าเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและราย ด้านก็พบว่าแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีเพศต่างกัน และสถานภาพที่ แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่ง หน้าที่ การจัดสภาพแวดล้อมของแต่ละห้อง จึงมีความคิดเห็นว่าการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามเพศ และสถานภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ทินกระโทก (2549 : 89 - 93) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษามองคาย เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและราย ด้านทุกด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและด้านการ บริหารทั่วไป และเหรียญ รังษยา (2549 : 76-78) ได้ศึกษาการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวร บึงทอง (2549 : 140-144) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ในโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จะส่งผลกระทบต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ควรมีการจัดซื้อ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการเรียนการสอนที่มีความทันสมัย และเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

1.2 ควรมีการกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับระยะเวลาเรียนและทรัพยากรท้องถิ่น โดยอาจนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้ในหลักสูตรที่เปิดสอน

1.3 ควรจัดให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ศึกษาต่อ การเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อนำความรู้ และ นวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการเรียนการสอน

1.4 ควรส่งเสริมให้จัดทำสื่อการสอนที่หลากหลายยิ่งขึ้น มีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

1.5 ควรจัดสถานที่แวดล้อมอาคารเรียนให้เหมาะสมกับสภาพของอาคารเรียน ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ต่าง ๆ รอบอาคารเรียนให้มีร่มรื่น เป็นธรรมชาติมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักในการเรียนรู้อย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดอื่น ๆ และในเขตอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อนำปัจจัยที่ได้มาปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนระหว่างโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อสมมติสำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ดี และน่าเรียนมากยิ่งขึ้น